

Cas Mudde: «El PP ha adoptat els marcs mentals de Vox»

L'autor d'"Ultradreta" i professor de la Universitat de Geòrgia alerta contra l'estratègia de partits conservadors d'adoptar l'agenda de l'extrema dreta: "És un enfocament que fracassa a llarg termini"

Cas Mudde

Cas Mudde (Geldrop, Països Baixos, 1967) ha vist créixer la ultradreta al seu país, on l'anomenat Partit de la Llibertat (PVV) de Geert Wilders és una de les estrelles en el firmament d'aquests moviments a tot Europa. Ja fa anys que la ultradreta ha deixat de ser una força marginal i des de l'elecció de Donald Trump i l'èxit de partits ultres a Polònia i a Hongria, són molt més que una amenaça. Mudde és politòleg i professor de Relacions Internacionals a la Universitat de Geòrgia, als Estats Units, i un dels especialistes en dreta radical.

Acaba de publicar *Ultradreta* (editat per Saldonar) (<https://www.saldonar.com/livre/ultradreta>), llibre traduït magníficament per Octavi Gil, que també ha traduït aquesta entrevista, precisament en una setmana en què la marca ultra espanyola, Vox, ha protagonitzat una moció de censura (<https://www.naciodigital.cat/noticia/210529/fracassa-mocio-censura-vox>). En el seu estudi, Mudde parla de quatre onades d'ultradreta a Europa des de la fi de la Segona Guerra Mundial: els nostàlgics de Hitler i Mussolini, la dreta populista que apareix a finals dels cinquanta i la nova dreta radical que apareix els vuitanta, amb el Front Nacional a França o Jorg Haider a Àustria. Ara estaríem en una quarta onada. D'ella parlarem.

- Què caracteritza l'actual quarta onada?

- La quarta onada es caracteritza per una heterogeneïtat extrema, fins i tot entre els partits polítics europeus. Alguns tenen uns cinquanta anys d'antiguitat. Per exemple, el Partit de la Llibertat (FPÖ) a Àustria o el Reagrupament Nacional a França. D'altres menys de deu (per exemple, Chega i Vox). Alguns tenen el suport de pluralitats o, fins i tot, de majories (per exemple, Fidesz i SVP), d'altres són partits marginals, com Chega, a Portugal. Alguns tenen organitzacions ben establertes, com el Reagrupament Nacional francès i el Vlaams Blok flamenc, d'altres no són molt més que el seu líder (per exemple, el PVV dels Països Baixos). En segon lloc, la quarta onada es caracteritza per la integració i normalització de la política d'ultradreta, des dels seus problemes fins als seus marcs, i des dels seus partits fins als seus polítics.

- Quines són les causes d'aquest ressorgiment?

- Hi ha algunes causes estructurals generals que es remunten a processos relacionats amb la revolució postindustrial i el gir neoliberal de la segona meitat del segle XX: la secularització, la disminució de la classe treballadora i creixement de la classe mitjana, la revolució cognitiva (amb la democratització de l'educació), la convergència de programes econòmics dels principals partits, la integració europea o l'augment de la immigració no europea. A més, hi ha més causes temporals, com la Gran Recessió i l'anomenada "crisi dels refugiats". I també hi ha factors específics, sovint nacionals, com el procés independentista català a Espanya o els escàndols de corrupció dels partits socialdemòcrates a Hongria i Polònia.

- Quina és la figura més important del panorama ultra europeu dels darrers anys?

- Als anys vuitanta i noranta, Jean-Marie Le Pen, llavors líder del Front Nacional. A principis dels anys 2000, el va succeir la seva filla, Marine, tant com a líder del FN com també com a líder no oficial de la ultradreta europea. Avui ja no hi ha cap líder dominant. L'estrella de Marine Le Pen s'ha anat esvaint, ja que el líder de la Lliga, Matteo Salvini, i el primer ministre hongarès, Viktor Orbán, han esdevingut figures més destacades.

"La qüestió catalana ha estat la principal causa de l'èxit electoral de Vox"

- I dins d'aquest magma tan divers, quines característiques pròpies li veu a Vox?

- Vox és un partit d'ultradreta que va sorgir del principal partit de dretes, cosa que no és estranya a Europa. De la mateixa manera, els seus estrets vincles amb alguns cercles ortodoxo-catòlics no són únics. El FN-RN francès també els té. El que els diferencia és la qüestió catalana, que ha estat la principal causa del seu èxit electoral.

- Aquesta setmana s'ha debatut al Congrés de Madrid una moció de censura presentada per Vox (<https://www.naciodigital.cat/noticia/210529/fracassa-mocio-censura-vox>) contra el govern de Pedro Sánchez. Creu que el PP s'està enfrontant amb habilitat a Vox?

- El PP ha adoptat en gran mesura els temes i els marcs mentals de Vox i ara intenta argumentar que Vox no és un partit seriós, i que els seus votants haurien de votar el PP, ja que ells tindran cura de les seves principals preocupacions de veritat. És un enfocament molt problemàtic, ja que incorpora i normalitza qüestions i marcs ultradretans, fins i tot encara que s'exclou el partit i els seus dirigents en particular. A més, a llarg termini, tendeix a fracassar, ja que els votants d'ultradreta s'impacientaran i es descontentaran amb els partits principals del govern, ja que sempre acaben pactant després d'haver-se atacat durament des de l'oposició.

- I com veu l'estil de lideratge de Santiago Abascal, en comparació a la resta de dirigents ultres?

- Com a polític amb experiència en la política convencional, Abascal és molt més un polític "real" que molts altres líders d'extrema dreta. Vol governar i està obert a les coalicions, encara que sota les seves pròpies condicions. Tanmateix, el fet que baixi a les enquestes el pot obligar a fer coses radicals i arriscades, només per continuar sent rellevant. Com s'ha vist amb la moció de censura.

- Què creu que és preferible per tallar el pas a la ultradreta? Marginar-la o permetre que entri en fórmules de govern? A Àustria potser la seva entrada en coalicions ha fet que es desgastés.

- No convides un partit al govern per "matar-lo". I, certament, encara menys si creus que el partit és perillós per al sistema polític. Però, empíricament, això no surt igual totes les vegades. La Lega ha funcionat bé a la majoria de governs, per exemple. El que és crucial és que els partits dominants determinin les seves estratègies sobre la base del que volen aconseguir, és a dir, una agenda positiva, en lloc d'evitar que d'altres aconseguixin coses, és a dir, una agenda negativa.

"Atrauen desproporcionadament homes de classe treballadora blanca amb baix nivell educatiu, però aquesta franja és una minoria dels seus votants"

- La base electoral d'aquestes forces és molt diversa? O està més cohesionada que la base d'altres forces polítiques? Quin és el gran aglutinant dels seus votants?

- Com més petit és l'electorat, més homogeni. Òbviament, l'electorat de Chega a Portugal (amb un 1%) és menys divers que el del Fidesz hongarès (amb un 50% de suports). Gairebé tots els partits d'ultradreta atrauen desproporcionadament votants amb baix nivell educatiu, blancs (o d'ètnies majoritàries), de la classe treballadora i homes. Tot i així, els homes de classe treballadora, blancs i amb educació inferior només són una minoria de l'electorat de la majoria dels partits de l'extrema dreta. També solen tenir forts sentiments contra la immigració i desconfiar dels polítics.

- Els anys trenta, la dreta tradicional alemanya (el Zentrum, els partits del Poble i Nacional) va acabar absorbida per Hitler. Creu que la dreta conservadora europea pot acabar igual?

- En certa mesura, ja ho han estat a Hongria i Polònia. Potser també a Eslovènia i el Regne Unit.

- El fenomen Trump ha estat un factor decisiu? Creu que, en cas de ser derrotat, es pot produir un desinflament d'aquests moviments?

- No, els europeus han votat partits de la ultradreta des d'abans que Trump esdevingués president, i ho seguiran fent també després que deixi/perdi la presidència.

"A Polònia i Hongria els partits d'ultradreta han absorbit la dreta tradicional, i podrien fer-ho a Eslovènia i el Regne Unit"

- Quina és la ultradreta potent més desconeguda en el nostre entorn? El BJP de l'Índia?

- Absolutament. El Bharatiya Janata Party (BJP) és presumptament el partit polític més gran del món, amb 10 milions de membres, fins i tot més gran que el Partit Comunista de la Xina. Té el poder a l'Índia i en una pluralitat d'estats indis. I forma part d'una subcultura hindutva més gran, que s'estén a tots els aspectes i vessants de la política índia.

- Creu que les nostres societats han après de la història? Com es pot combatre aquest perill?

- Sí, han après. Gairebé totes les elits coneixen l'Alemanya de Weimar i l'Holocaust. Tot i això, alguns no hi veuen semblances amb la ultradreta contemporània. De la mateixa manera que Von Papen -dirigent conservador alemany- va pensar que podria dominar Hitler, pensen que poden dominar el seu soci de coalició ultradretà. No obstant això, les poblacions han canviat, i han après, en part. Als anys 30, la majoria dels europeus no donaven suport a la democràcia, que era un model abstracte no provat en molts països, mentre que la democràcia és avui hegemònica.